

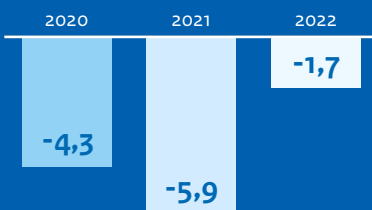
Centraal Economisch Plan 2021

De economie laat
veerkracht zien:
de economie groeit
dit jaar met 2,2%
en in 2022 met

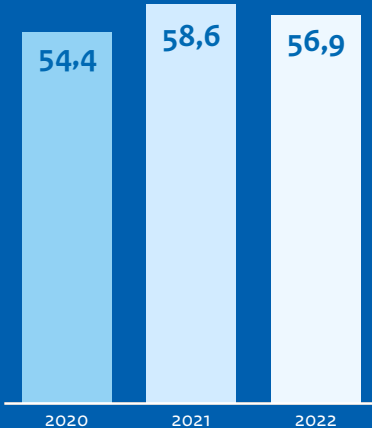
3,5%

In de basisraming
pieken zowel het
begrotingstekort
als de **staatsschuld**
dit jaar.

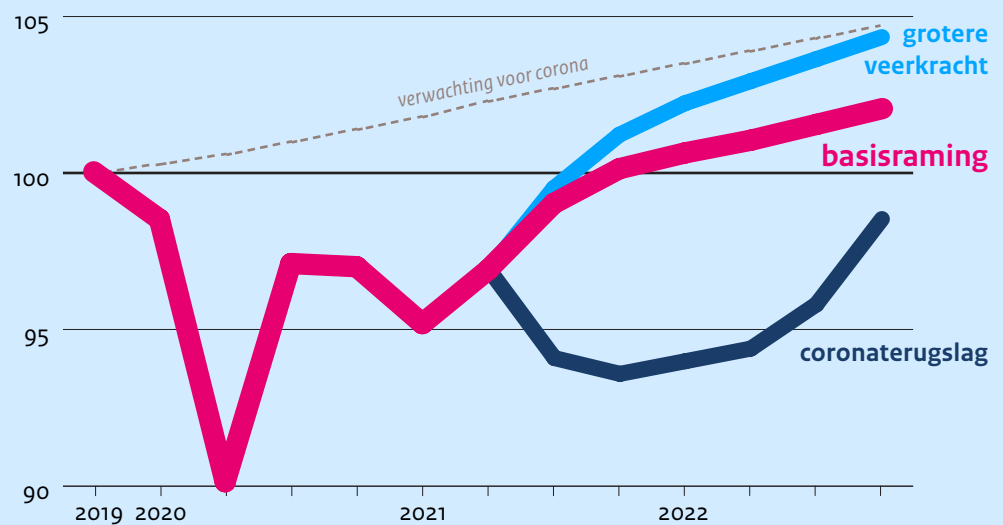
EMU-saldo in % bbp

staatsschuld in % bbp

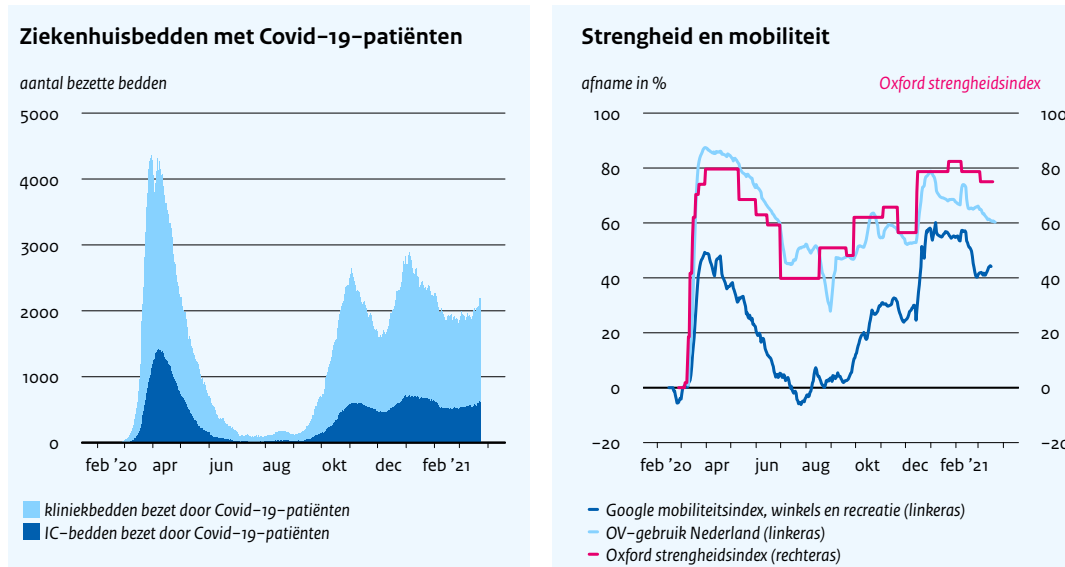
economische ontwikkeling per kwartaal (geïndexeerd, 4e kwartaal 2019 = 100)

Eind 2021 komt het bbp weer uit boven het niveau van eind 2019. In het pessimistische scenario veroorzaken nieuwe coronavarianten opnieuw een uitbraak. In het optimistische scenario is de veerkracht groter.

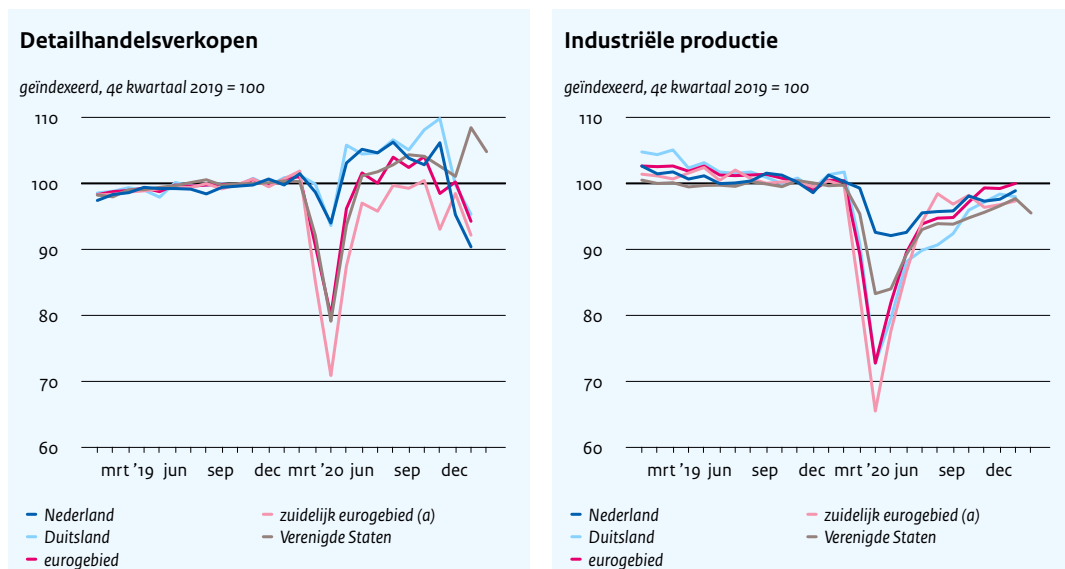
CPB Visuele
samenvatting

De tweede coronagolf heeft opnieuw veel mensen getroffen en heeft geleid tot nieuwe beperkingen en lagere mobiliteit.

Bron: LCPS, Google, Translink, Oxford University Blavatnik School of Government ([databestand, link](#)).

De economie heeft veerkracht laten zien. Detailhandelsverkoop zijn weliswaar weer gedaald onder de tweede golf, maar hebben getoond snel te kunnen opveren. Het herstel in de industriële productie houdt aan.

(a) Ongewogen gemiddelde van Frankrijk, Italië, Spanje en Portugal
Bron: Eurostat, Federal Reserve, US Census Bureau. ([databestand, link](#)).

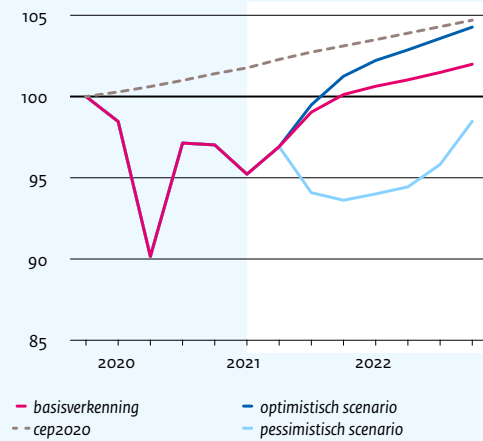

Het verloop van de coronapandemie blijft ongewis. Vanwege de onzekerheid zijn naast de basisraming een pessimistisch en een optimistisch scenario opgenomen. In het pessimistische scenario veroorzaken nieuwe coronavarianten opnieuw een uitbraak. Dit leidt tot extra voorzichtigheid en nieuwe restricties. In het optimistische scenario leiden positieve verwachtingen bij huishoudens en bedrijven tot krachtiger herstel.

In de basisraming komt het economisch herstel in het tweede kwartaal op gang als maatregelen versoepeld kunnen worden. Het aflopen van steun zal gepaard gaan met herstructureringen en faillissementen, waardoor de werkloosheid oloopt in de tweede helft van dit jaar.

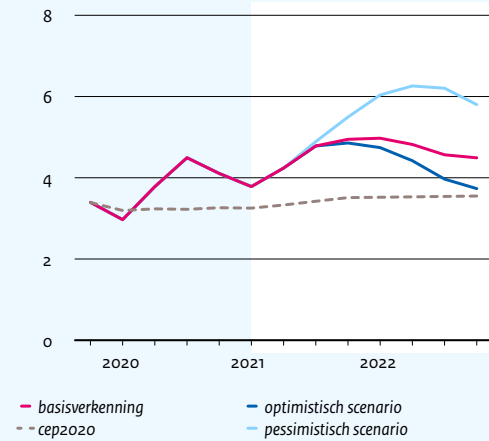
Bruto binnenlands product

geïndexeerd, 4e kwartaal 2019 = 100

Werkloosheid

% beroepsbevolking, per kwartaal

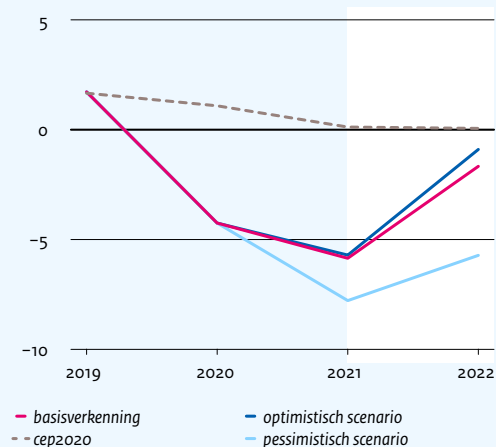

Bron: CBS en CPB ([databestand, link](#)).

Het overheidstekort loopt dit jaar op als gevolg van de omvangrijke steunmaatregelen en de recessie. Door het aflopen van de steun en door het herstel loopt het tekort in 2022 terug tot 1,7%.

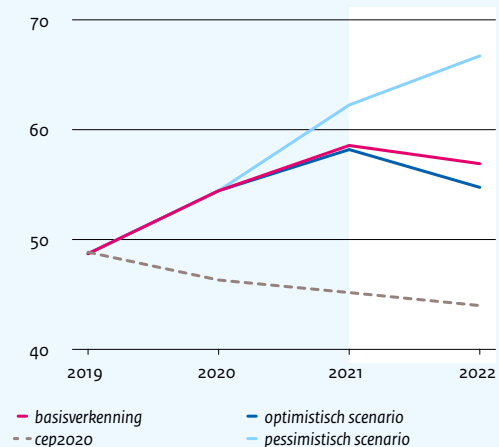
EMU-saldo

% bbp

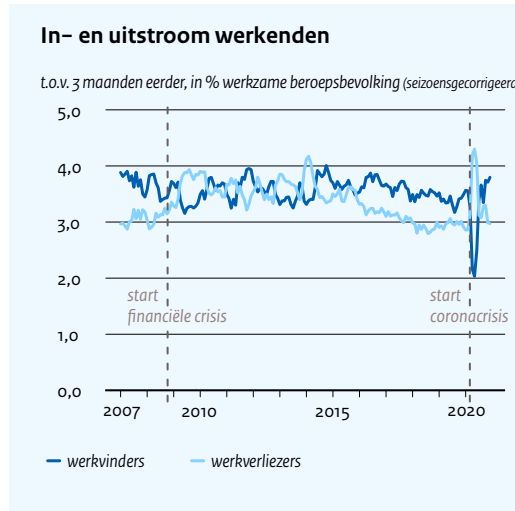
EMU-schuld

% bbp

Bron: CBS en CPB ([databestand, link](#)).

Veel arbeidskrachten trokken zich in eerste instantie terug van de arbeidsmarkt, maar de meesten zijn teruggekeerd. Het aantal baanwisselaars is gedaald, dit kent voor- en nadelen. Het 'hamsteren' van werknemers, ondersteund door het steunbeleid, voorkomt dat bedrijfsspecifieke kennis en vaardigheden verloren gaan, maar ook dat werknemers doorstromen naar meer productieve banen.

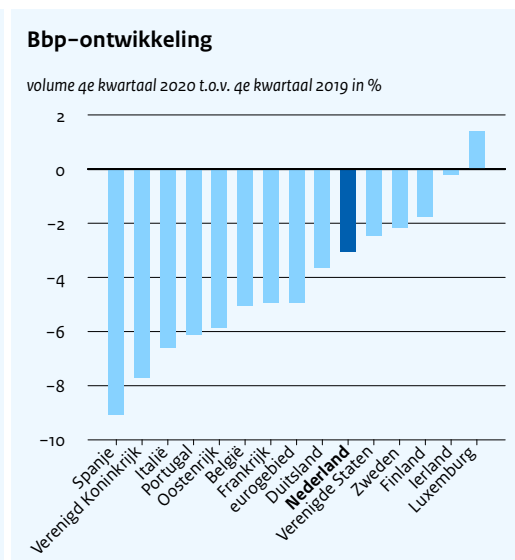
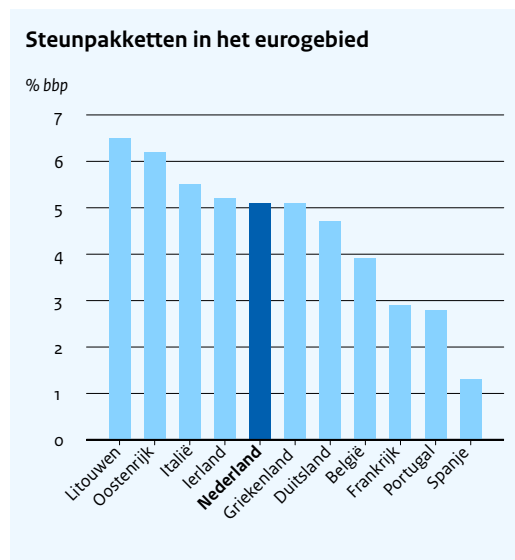

Werkvindders is het aantal personen dat de afgelopen 3 maanden is gaan werken vanuit werkloosheid en inactiviteit. Werkverliezers is het aantal personen dat de afgelopen 3 maanden vanuit werk werkloos dan wel inactief is geworden. Bron: CPB ([databestand](#)).

Overwegingen voor beleid

Wanneer de beperkende maatregelen kunnen worden opgeheven, dienen steunregelingen zo snel mogelijk plaats te maken voor herstelbeleid — maar ook in het pessimistische scenario is dat van belang. Herstelbeleid dient zich te richten op het repareren van schade: denk aan leerachterstanden bij scholieren en studenten. Herstelbeleid moet ook aanpassing van de economie faciliteren. Extra omscholingsmogelijkheden en een tijdelijke verlenging van WW voor werknemers met korte WW-rechten (vooral jongeren) kunnen daarbij helpen. Gezien de onzekerheid over de langetermijngevolgen voor de overheidsfinanciën is het niet raadzaam de begroting structureel te belasten.

Forse verschillen in steunpakketten en bbp-daling in 2020.

Bron: Eurostat en Europese Commissie ([databestand](#), [link](#)).

Kerngegevens basisraming voor Nederland, 2017-2022

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
<i>mutaties per jaar in %</i>						
Internationale economie						
Relevant wereldhandelsvolume goederen en diensten	5,5	3,7	3,1	-9,0	6,0	6,0
Concurrentenprijs (a)	1,1	-0,8	3,1	0,4	1,1	0,9
Olieprijs (dollars per vat)	54,3	70,9	64,3	41,8	62,6	59,2
Eurokoers (dollar per euro)	1,13	1,18	1,12	1,14	1,22	1,22
Lange rente Nederland (niveau in %)	0,5	0,6	-0,1	-0,4	-0,3	-0,2
Volume bbp en bestedingen						
Bruto binnenlands product (bbp, economische groei)	2,9	2,4	1,7	-3,7	2,2	3,5
Consumptie huishoudens	2,1	2,2	1,5	-6,4	0,6	6,1
Consumptie overheid	0,9	1,7	1,6	1,4	5,7	0,2
Investerings (inclusief voorraden)	4,2	3,9	3,6	-4,0	2,3	2,8
Uitvoer van goederen en diensten	6,5	4,3	2,7	-4,3	2,6	5,2
Invoer van goederen en diensten	6,2	4,7	3,2	-4,3	3,0	5,4
Prijzen, lonen en koopkracht						
Prijs bruto binnenlands product	1,3	2,4	3,0	2,4	1,5	1,6
Uitvoerprijs goederen en diensten, exclusief energie	1,3	0,9	1,0	-0,4	1,3	1,0
Prijs goedereninvoer	3,6	2,2	-1,1	-4,8	4,8	0,1
Inflatie, geharmoniseerde consumentenprijsindex (hicp)	1,3	1,6	2,7	1,1	1,9	1,4
Loonvoet bedrijven (per uur) (d)	0,9	1,9	2,4	6,8	0,4	0,1
Cao-loon bedrijven (c)	1,5	2,0	2,4	2,7	1,7	1,5
Koopkracht, statisch, mediaan alle huishoudens	0,3	0,0	1,0	2,4	0,7	-0,1
Arbeidsmarkt						
Beroepsbevolking	0,8	1,2	1,6	0,4	-0,1	1,3
Werkzame beroepsbevolking	2,1	2,3	2,0	0,0	-0,8	1,1
Werkloze beroepsbevolking (in duizend personen)	438	350	314	357	415	445
Werkloze beroepsbevolking (niveau in % beroepsbevolking)	4,9	3,8	3,4	3,8	4,4	4,7
Werkgelegenheid (in uren)	2,4	2,6	2,2	-3,5	2,0	1,5
Overig						
Arbeidsinkomensquote (niveau in %)	73,3	73,4	74,0	74,3	74,6	74,6
Arbeidsproductiviteit bedrijven (per uur)	0,6	-0,1	-0,5	0,0	0,4	2,2
Individuele spaarquote (in % beschikbaar inkomen) (b)	3,0	3,2	3,1	9,4	11,0	5,9
Saldo lopende rekening (niveau in % bbp)	10,8	10,8	9,9	8,9	8,9	9,0
<i>niveau in % bbp</i>						
Collectieve sector						
EMU-saldo	1,3	1,4	1,7	-4,3	-5,9	-1,7
EMU-schuld (ultimo jaar)	56,9	52,4	48,7	54,4	58,6	56,9
Collectieve lasten	38,7	38,8	39,3	39,7	39,1	38,8
Bruto collectieve uitgaven	42,9	42,8	42,4	48,6	49,1	44,9
(a) Goederen en diensten, exclusief grond- en brandstoffen. (b) Niveau; beschikbaar gezinsinkomen is inclusief collectieve besparingen. (c) Voorheen contractloon bedrijven. (d) De loonkostensubsidie NOW, en de continuïteitsbijdrage in de zorg, hebben een opwaarts effect op de loonvoetmutatie bedrijven in 2020 van 3,4%-punt en een neerwaarts effect van 1,7%-punt in 2021 en 1,4%-punt in 2022.						

Bron: CPB ([databestand, link](#)).